

Prosjekttittel:	Ungdommers digitale skrivevaner
Strategisk forankring	<p>Prosjektet vil</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke et fremragende forskningsmiljø. • Styrke norsk språkvitenskap innenfor AcqVA Aurora-senteret. • Styrke forskningen på norsk i en nordnorsk språkkontekst. • Ha høy relevans for UiTs lærerutdanninger og i neste omgang skolesektoren. • Omhandle et innovativt og dagsaktuelt tema, særlig i nordnorsk sammenheng. • Bidra til rekruttering innen nordisk språkvitenskap. Etter innføring av femårige lærerutdanninger er det stort behov for førstestillingskompetanse innen nordiskfaget nasjonalt.
Gjennomstrømming (navn på fullførte dr.gradskandidater)	Anna Wolleb (2015); Olga Urek (2016), Natalia Mitrofanova (2016) Tammer Castro (2016), Marta Velnic (2018), alle på normert tid.
Forankring i fagmiljø	<p>Prosjektet er forankret i</p> <ul style="list-style-type: none"> • AcqVA Aurora-senteret, et av UiTs sterkeste fagmiljø. • NFR-prosjektet Multilectal Literacy in Education (MultiLit) som eies av Høgskulen på Vestlandet, men med UiT som sentral partner. Prosjektet ledes av Øystein Vangsnes som er professor II på HVL. • Faggruppen for nordisk (fire ansatte innenfor feltet nordisk språkvitenskap). • Forskningsgruppen MultiNor.
Rekrutteringsgrunnlag	Rekrutteringsgrunnlaget anses som å være svært godt. AcqVA Aurora og forskerskolen i lingvistikk ved UiT regnes som attraktivt sted å ta ph.d. Man kan rekruttere fra ulike fag så lenge språkvitenskapelig kompetanse kan dokumenteres. Kandidater med mastergrad fra lektor- og lærerutdanning vil også være aktuelle søkere.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	<p>Prosjektet beskrives svært tydelig og omhandler et aktuelt tema som vil belyse språkutvikling i skjæringspunktet mellom dialekt og standardspråklig skriftnorm i en digitalisert verden. I og med at prosjektet er så tett knyttet til pågående forskning, foreligger også innsamlet data som en ph.d. vil kunne dra nytte av. Prosjektet åpner også for internasjonalt perspektiv på språkvariasjoner gjennom MultiLit, der nederlandske universitet med frisisk deltar.</p> <p>Fagmiljøets kvalitet anses som å være svært godt. Prosjektet er både knyttet opp mot MultiLit (arbeidspakke fire) som ledes av Unn Røyneland, nestleder ved SFFen MultiLing Senter ved UiO, og mot <i>Theme 3</i> i AcqVA Aurora som ledes av Øystein Vangsnes og Terje Lohndal (professor II). AcqVA Aurora-senteret består p.t. av 30 aktive forskere: seks professorer, tre førsteamanuensis, en lab manager, ti postdocs, fire PhD-studenter, og åtte professor II-stillinger. Medlemmene i AcqVA Aurora-senteret er involvert i en rekke forskningsprosjekter både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Medlemmene i AcqVA er svært produktive med en rekke publikasjoner i internasjonalt anerkjente kanaler og er blant de aller mest produktive forskerne ved HSL.</p>
Forslag til veileder(e)	Øystein Vangsnes, flere aktuelle biveiledere i fagmiljøet (Hilde Sollid, Terje Lohndal)
Instituttets rangering av søknaden	ISK rangerer søknaden høyest, første plass.

Prosjekttittel:	The Dynamic Nature of Languages in the Mind
Strategisk forankring	<p>Prosjektet vil</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrke et fremragende forskningsmiljø. • Styrke internasjonalisering. • Bidra til å øke fokus på ekstern finansiering. • Ha samfunnsmessig betydning: Forskningsresultat kan bidra til større kunnskap om språkopplæringen og -innlæring i et stadig mer flerspråklig samfunn.
Gjennomstrømming (navn på fullførte dr.gradskandidater)	Anna Wolleb (2015); Olga Urek (2016), Natalia Mitrofanova (2016) Tammer Castro (2016), Marta Velnic (2018), alle på normert tid.
Forankring i fagmiljø	<p>Prosjektet er forankret i</p> <ul style="list-style-type: none"> • AcqVA Aurora-senteret, et av UiTs sterkeste fagmiljø.
Rekrutteringsgrunnlag	På grunnlag av tidligere utlysninger innenfor feltet og forskningsgruppen (nå AcqVA Aurora) anses rekrutteringsgrunnlaget som svært godt.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	<p>Prosjektet er svært klart definert. Hovedfokuset er å utvikle større forståelse for hvordan grammatiske strukturer i det språket/ de språkene en person allerede har kan påvirke innlæring av flere språk, og hvordan man kan utnytte denne kompetansen i språkundervisningen. Med tanke på økende grad av flerspråkighet i Norge, er dette kunnskap som har samfunnsmessig betydning. Internasjonalt er dette et stort forskningsfelt, men det er hittil ikke mye forsket på i norsk kontekst.</p> <p>Prosjektet er knyttet til et sterkt fagmiljø innenfor AcqVA Aurora-senteret. Det tilhører <i>Theme 2</i> som studerer på hvilke måter språkstrukturene i de ulike språkene påvirker hverandre hos flerspråklige, og ledes av Natalia Mitrofanova og Merete Anderssen. AcqVA Aurora-senteret består p.t. av 30 aktive forskere: seks professorer, tre førsteamanuensis, en lab manager, ti postdocs, fire PhD-studenter, og åtte professor II-stillinger. Medlemmene i AcqVA Aurora-senteret er involvert i en rekke forskningsprosjekter både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Medlemmene i AcqVA er svært produktive med en rekke publikasjoner i internasjonalt anerkjente kanaler og er blant de aller mest produktive forskerne ved HSL.</p>
Forslag til veileder(e)	Merete Anderssen, Natalia Mitrofanova, Marit Westergaard, også andre ved senteret er aktuelle.
Instituttets rangering av søknaden	ISK rangerer søknaden på andre plass.

Prosjekttittel:	GLAMs (Galleries, Libraries, Archives and Museums) and indigenous documentation centers in community and cultural resilience
Strategisk forankring	<p>Prosjektbeskrivelsen forankrer prosjektet innenfor flere av HSLs og UiTs strategiske mål, her nevnes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • UiT skal bidra med kunnskap og menneskelige ressurser for å skape økonomisk, kulturell og sosial utvikling i nord • Fakultetet skal være ledende på samisk forskning og urfolksforskning blant annet gjennom komparative studier. • Fakultets fagmiljø skal delta og være aktiv i forskning som angår de globale samfunnsutfordringene. • Styrking av fakultetets internasjonale profil. • Tverrfaglig og flerfaglig forskningssamarbeid <p>• For ISK er det strategisk viktig å sørge for rekruttering til ABM-feltet (arkiv, bibliotek, museum).</p>
Gjennomstrømming (navn på fullførte dr.gradskandidater)	Harald Lindbach (2020) og Zoia Ravna (2020), Emil Lundedal Hammer (2020), alle innenfor normert tid. Juliane Bockwoldt har nylig levert.
Forankring i fagmiljø	<p>Prosjektet er forankret i</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forskningsgruppen Libraries, archives, and museums in the community (LAMCOM). LAMCOM ble opprettet i forlengelsen av NFR-prosjektet ALMPUB, der kjerne gruppen bestod av forskere ved OsloMet (prosjektleder) og UiT. • Faggruppen for medie- og dokumentasjonsvitenskap.
Rekrutteringsgrunnlag	Rekrutteringsgrunnlaget anses som å være svært godt, og omfatter kandidater fra medie- og dokumentasjonsvitenskap/bibliotek- og informasjonsvitenskap, samfunnsvitenskapelige fag, urfolksstudier og humanistiske fag.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	<p>Prosjektet beskrives godt og vurderes av instituttet som aktuelt og viktig. Det fokuserer på teknologisk endring, digitalisering og samfunnsmessige og økologiske endringsprosesser, og er spesielt innrettet mot de samiske dokumentasjonssentrene som lokalsamfunnsutviklere. Det ser også på bibliotekenes rolle som moderniseringsagenter i etnisk heterogene nord-norske lokalsamfunn. Komparative perspektiver på nordamerikanske kultur- og dokumentasjonssentre, etablert og drevet av urfolk selv, er også relevant.</p> <p>Prosjektet tilhører et forskningsmiljø med svært god publiseringsstatistikk. De publiserer jevnlig i internasjonale tidsskrift på nivå 2. I NFRs evaluering av forskningsprosjektet ALMPUB fikk fagmiljøet karakteren 6. Faggruppen ved UiT har opparbeidet seg et bredt internasjonalt nettverk.</p>
Forslag til veileder(e)	Geir Grenersen, Roswitha Skare, Andreas Vårheim.
Instituttets rangering av søknaden	ISK rangerer søknaden på tredje plass.

Prosjekttittel:	Å velge samisk på videregående
Strategisk forankring	<p>Prosjektet vil</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidra til å oppnå UiTs målsetting om å være en drivkraft i nord med fokus på levevilkår for de samiske samfunnene. • Styrke samarbeidet mellom disiplinfag og lærerutdanning. • Bidra til kunnskap om språklig revitalisering av nord-samisk. • Foregå gjennom tverrfaglig og flerfaglig forskningssamarbeid. • Bidra til å styrke humanioramiljøenes deltakelse i utviklingen av lærerutdanningene. • Omhandle et internasjonalt svært aktuelt tema, 2022-2032 er FNs International decade of Indigenous languages.
Gjennomstrømming (navn på fullførte dr.gradskandidater)	Anja Pesch på normert tid, Hilde Brox, Ragni Vik Johnson (skal disputere 5. mars 2021)
Forankring i fagmiljø	<p>Prosjektet er forankret i</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forskningsgruppen Multilingual North: Diversity, Education and Revitalisation (MultiNor). MultiNor er en ganske nylig oppstartet forskningsgruppe, men den har vokst frem av den tidligere LAIDA-gruppen (Language and Identity Encounters in the Arctic). • Faggruppen for nordisk (fire ansatte innenfor feltet nordisk språkvitenskap).
Rekrutteringsgrunnlag	Rekrutteringsgrunnlaget anses som å være godt og omfatter kandidater med mastergrad eller lektorutdanning i for eksempel nordisk, samisk, samt master i sosialantropolog og urfolksstudier.
Kvalitet på søknaden (herunder evaluering av prosjekt/fagmiljø)	<p>Prosjektet beskrives godt og vurderes av instituttet som aktuelt og viktig. Prosjektet vil frembringe ny kunnskap om hva som skjer med samiske språkvalg i overgangen mellom ungdomsskole og videregående, som igjen vil ha betydning for å styrke det samiske språket og sørge for neste generasjon samiske språkbrukere. Resultater fra prosjektet kan bidra til bedre samhandling mellom utdanningsinstitusjonene.</p> <p>Prosjektet bygger på allerede pågående forskning. Det tar utgangspunkt i det overordna prosjektet MultiTrans som fikk gjennomsnittskarakter fem i fjorårets NFR-evaluering. En bearbeidet versjon ble sendt inn i februar i år. Fagmiljøet er fortsatt ungt, men er knyttet til et bredt fagmiljø på UiT, inkl. ILP, samt til SSF'en ved UiO via professor II Pia Lane. Andre samarbeidspartnere er SESAM, UiA, Høgskolen i Innlandet og Umeå universitet.</p>
Forslag til veileder(e)	Hilde Sollid, flere aktuelle biveiledere som Torjer Olsen (SESAM), Pia Lane (professor i flerspråkklighet UiO, professor II ved UiT)
Instituttets rangering av søknaden	ISK rangerer søknaden på fjerde plass

19. februar 2021

Innspill til fordeling av stipendiatstillinger: ei stilling til nordisk språkvitenskap forankra i AcqVA Aurora

Med støtte fra de andre ansatte i nordisk språkvitenskap ved ISK vil jeg med dette fremme et forslag om tildeling av ei ph.d.-stilling i nordisk språkvitenskap innenfor temaet 'ungdommers digitale skrivepraksiser' lagt til Theme 3 i AcqVA Aurora (Multilectal Minds), som jeg leder sammen med prof. II Terje Lohndal. Temaet aktualiserer brudd mot standardspråklige skriftnormer og særlig det vi noe forenkla kan kalle 'dialektskriving', og dermed spørsmålet om hvordan individer som både skriver dialekt (privat) og standardspråklig (i formelle sammenhenger) prosesserer og skiller mellom ulike nærstående språkformer samt hva koblinga er mellom disse og talespråklige varieteter. Stillinga vil dessuten forankres i prosjektsamarbeid nasjonalt og internasjonalt som gjort nærmere rede for nedenfor.

Strategisk forankring

Stillinga vil være godt strategisk forankra av flere grunner. For det første er det et innovativt tema som er særlig aktuelt for landsdelen siden flere undersøkelser peker på at det særlig i Nord-Norge er vanlig å bryte med standardspråklige normer i private skriftlige sammenhenger. For det andre, og delvis som en følge av det første, er det et tema med høy relevans for UiTs lærerutdanninger. For det tredje vil stillinga bli forankra i et fremragende forskningsmiljø lokalt og i et utstrakt forskningssamarbeid nasjonalt og internasjonalt.

Et fjerde strategisk argument som ikke nødvendigvis kan gjenfinnes i noe strategidokument, er at stillinga vil bidra til å knytte sterkere bånd mellom nordiskfaget og AcqVA Aurora der senteret gjennom sin historikk og sammensetning har en sterkere tilknytning til engelsk og allmenn lingvistikk. Ytterligere et argument gjelder rekruttering til førstestillinger i nordisk/norsk ved UiT. Det har i lang tid vist seg å være relativt få søkere med førstekompetanse til stillinger i faget både ved ISK og ILP, og samtidig som det selvsagt er viktig å gjøre stillinger i nordisk/norsk attraktive for søkere fra andre deler av landet og utenlands, vil det også være en fordel å få fram egne kandidater. Etter innføringa av femårig lærerutdanning har behovet for ansatte med førstekompetanse i norsk/nordisk økt i hele landet, og det har skjerpa konkurransen om kandidatene betraktelig.

I det følgende beskriver jeg først forskningsmiljøet stillinga skal forankres i (AcqVA Aurora), deretter faggruppa den også vil bli en del av (nordisk språk) og til slutt et pågående prosjekt som stillinga skal knyttes tett til (MultiLit).

Forankring i forskningsmiljø

AcqVA Aurora (*UiT Aurora Center for Language Acquisition, Variation & Attrition: The Dynamic Nature of Languages in the Mind*) blei seinhøstes 2019 i konkurranse med flere andre valgt ut som et forskningsmiljø UiT mener har særlig forutsetninger for å nå fram i konkurransen om Senter for fremragende forskning (SFF) og liknende store eksterne prosjekttildelinger, og som derfor støttes med betydelige forskningsmidler i fireårsperioden 2020-2023. I søknadsevalueringa den gangen sa fagfellene blant annet at forskerne ved senteret "*are all internationally recognised experts*", som er "*at the international top, their work is closely followed across the globe*". Det påpekes også at gruppa

ikke bare er kjent for sin “*prolific and excellent research output*”, men også for “*their dedication to bringing on and mentoring young researchers (graduate students, Postdocs and Early Career Researchers)*”. Videre blei det satt fram ei forvetning om at etableringa av AcqVA-senteret ville “*raise a population of young scholars who will become the leading experts of their generation*”. AcqVA er altså ikke bare kjent for forskning av internasjonal klasse, men også for å dyrke frem forskningstalenter.

AcqVA Aurora har sprunget ut av et samarbeid mellom UiT og NTNU, også kalt AcqVA. Dette samarbeidet blei også vurdert i forbindelse med evalueringen av humanistisk forskning i Norge i 2017 og oppnådde høy score. Blant annet sier rapporten: “The group AcqVA ... is an excellent example of a cross-institutional research group.” (s. 18). The creation of AcqVA is especially praiseworthy; their networking is exemplary” (s. 33). AcqVA-miljøet har dessuten i senere år blitt tildelt flere NFR forskerprosjekter (SALT v/Martin Krämer, MiMS v/Marit Westergaard, GenVAC v/Terje Lohndal, MultiLit v/undertegnede, se nedenfor), et prosjekt ved CAS i Oslo for 2019-2020 (MultiGender v/Terje Lohndal & Marit Westergaard) og et stort forskningsprosjekt fra Tromsø Forskningsstiftelse (HeLPiNG v/Jason Rothman).

Forløperen for AcqVA ved UiT var forskningsgruppa LAVA (*Language Acquisition, Variation and Attrition*), en avlegger av CASTL, og LAVA/AcqVA har en svært god statistikk med å få ph.d.-studenter gjennom studiet på normert tid. Så langt har disse disputert: Anna Wolleb (2015), Olga Urek (2016), Natalia Mitrofanova (2016), Tammer Castro (2016), Marta Velnic (2018). Og følgende nåværende ph.d.-studenter er i god rute til å disputere til normert tid: Sigríður Mjöll Björnsdóttir (vår 2021), Bror-Magnus S. Strand (høst 2021), Isabel Jensen (vår 2022). Det borger for at miljøet vil ta godt vare på en ny stipendiat og få vedkommende gjennom ph.d.-studiet på en god og tilfredsstillende måte.

Forankring i faggruppe

Det er altså et poeng å knytte stipendiatstillinga til fagfeltet nordisk språkvitenskap. Faggruppa i nordisk språk ved ISK består av fire fast ansatte der to er med i AcqVA Aurora (professor Kristine Bentzen og jeg selv) og de to andre i forskningsgruppa Multinor (førsteamanuensis Åse Mette Johansen og professor Hilde Sollid). Selv om vi har ulike forskningsprofiler, samles vi alle om en sterk interesse for språklig mangfold og variasjon og om nordnorske språkforhold. Den foreslåtte stipendiatstillinga aktualiserer nettopp det: Det vil være aktuelt å undersøke både språkstrukturelle og sosiolingvistiske forhold knytta til fenomenet ungdommers dialektskriving, og stipendiaten vil kunne dra veksler på kompetansen til oss alle fire.

Det er videre relevant å nevne at Johansen og jeg sammen med Linda Nesby våren 2015 etablerte og organiserte kurset NOR-2043 *Språk og tekst i sosiale medier* (se <https://site.uit.no/some/>) som et samarbeid mellom språk- og litteratursida i nordiskfaget. Kurset har siden vært gitt våren 2017 og våren 2019 og er satt opp igjen våren 2022. Samla har flere titals studenter gjennomført kurset, og to masteravhandlinger (Lande 2017 og Bakkevoll 2019) har blitt utvikla som ei direkte videreføring av semesteroppgaver i kurset. Kurset har vært ei viktig åpning av det forskningsfeltet den foreslåtte stipendiatstillinga vil være en del av, og Vangsnes (2019) er også et arbeid som på mange måter har vokst ut av kurset.

Forankring i prosjektet *Multilectal Literacy in Education*

I tillegg til å forankre stillinga i AcqVA Aurora og i faggruppa for nordisk språk vil stillinga knyttes til prosjektet *Multilectal Literacy in Education* (MultiLit) som er finansiert av Norges forskningsråd gjennom FINNUT-programmet. Prosjektet eies av Høgskulen på Vestlandet, men ledes av meg som professor II og har UiT som en sentral partner: I tillegg til meg selv bidrar Björn Lundquist, Merete Anderssen og Elma Blom (professor II) med egen forskningstid, og det skal ansettes en toårig postdok

ved UiT finansiert av prosjektet. Andre nasjonale partnere er UiO, NTNU, UiA, Høgskulen i Volda og UiB. I Nederland er Groningen-universitetet, Maastricht-universitetet, høgskolen NHL Stenden og Fryske Akademy partnere. Prosjektet starta i oktober 2020 og løper i fire år. (Forlengelse/utsettelse av sluttdato er svært sannsynlig pga. koronaeffekter.)

Det overordna målet med MultiLit-prosjektet er å utforske hvilket bidrag sammensatte språkinterne skriftspråkskompetanser har for skolasisk utvikling. Kort fortalt er hovudfokuset på den norske språksituasjonen der vi tar utgangspunkt i at det finnes ei monolektalt skrivende gruppe (som bare skriver bokmål), ei bilektalt skrivende gruppe (som skriver bokmål og dialekt) og ei trilektalt skrivende gruppe (som skriver nynorsk, bokmål og dialekt). Prosjektet har også et komparativt perspektiv og samarbeider med nederlandske forskere (jf. ovenfor) om å undersøke den friske språksituasjonen der frisisk er et offisielt språk i provinsen Frisland, men der det nærstående nederlandsk er langt mer dominerende i både skole og offentlig forvaltning. Også i Frisland er det mange som forholder seg fritt til den standardiserte normen for frisisk når de skriver på sosiale medier.

Prosjektet fikk gode evalueringer av fagfeller og panel i Forskningsrådet og fikk særlig gode lovord på kriteriet *Impact* der rapporten sier følgende: *“The planned outputs can have a “domestic” impact among teachers and school authorities, as well as a larger impact in the area of education generally and in other international contexts. The impact of the proposed research may also be seen in its contribution to the emerging field of study of CMC and social media as well as to debates concerning multilingualism in education.”* Sosiale medier og CMC (‘computer mediated communication’) trekkes altså særlig fram, og den foreslåtte stipendiatstillinga i ‘ungdommers digitale skriving’ vil knyttes til arbeidspakken *Written norms among multilectal and monolectal adolescents*. Dette er en av fire arbeidspakker i prosjektet og ledes av professor Unn Røyneland ved UiO, en av landets fremste sosiolingvister og nestleder ved SFFen MultiLing Senter for flerspråkligheit. I prosjektbeskrivelsen settes det opp følgende tre forsknings spørsmål for arbeidspakken:

- *What are the regional patterns of ‘dialect writing’ in private contexts among Norwegian adolescents and how may these patterns be explained?*
- *What are the linguistic characteristics of ‘dialect writing’ – which linguistic features are used and for what purposes?*
- *How is the use and social meaning of non-standard norms negotiated among adolescents?*

Disse forsknings spørsmåla vil brukes som rettesnor for utlysninga av ph.d.-stillinga sammen med andre aspekt som står sentralt i Theme 3 i AcqVA Aurora. (Terje Lohndal og jeg vil som ledere av Theme 3 utarbeide den konkrete stillingsutlysninga.)

Ved Høgskulen på Vestlandet, campus Sogndal, vil det i nær framtid tilsettes en ph.d.-stipendiat knytta til den nevnte arbeidspakken i MultiLit. En stipendiat ved UiT vil med det også kunne jobbe nært med en kollega i samme stillingskategori ved en annen institusjon, og de vil kunne dra veksler på kvarandre.

I forkant av MultiLit-tildelinga hadde Røyneland og jeg satt i gang et eget tematisk relatert prosjekt, *Multilektale praksisar i sosiale medium*, og i dette prosjektet har vi samla inn 1532 svar på et spørreskjema sendt til Vgs-elever over hele landet med spørsmål om språkbruk og -kompetanse og hvor vi også har fått inn prøver på hvordan de faktisk skriver i ulike (tenkte) kontekster. Dette omfattende materialet har gitt oss en *flying start* på denne delen av MultiLit-prosjektet, og vi lar også studenter og kolleger ta del i analysen av det. Foreløpig har vi publisert en artikkel (Røyneland og Vangsnes 2020) og flere er under utarbeidelse. Stipendiaten vil naturlegvis også få ta del i dette materialet.

Jeg vil være en naturleg veilederkandidat for stipendiaten. Hvis prosjektet får en tydelig sosiolingvistisk komponent, er det flere aktuelle biveiledere både lokalt (Johansen, Sollid) og nasjonalt (Røyneland, Stian Hårstad (NTNU), begge partnere i MultiLit). Hvis det får et mer språkstrukturelt

og/eller kognitivt fokus, har vi også en rekke aktuelle biveiledere (Lohndal, Anderssen, Bentzen, Lundquist).

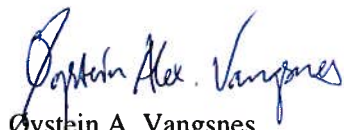
Rekrutteringsgrunnlag

Rekrutteringsgrunnlaget for stillinga vil være godt. AcqVA Aurora og forskerskolen i lingvistikk ved UiT er et svært attraktivt sted å ta en ph.d. Aktuelle kandidater må kunne arbeide med norsk, men kan ellers rekrutteres fra ulike fag så lenge de kan dokumentere språkvitenskapelig grunnutdanning. Også kandidater med mastergrad fra lektor- og lærerutdanning vil kunne søke, og gitt at kandidatene kan ha både en språkstrukturell og sosiolingvistisk bakgrunn og profil på den forskningen de vil gjennomføre, bør stillinga ha et bredt nedslagsfelt. Jeg vet om flere aktuelle søkere både lokalt og nasjonalt.

Oppsummert

Ei ph.d.-stilling i nordisk språkvitenskap innenfor temaet 'ungdommers digitale skrivepraksiser' lagt til Theme 3 i AcqVA Aurora, og ellers forankra i prosjektet *Multilectal Literacy in Education*, vil være et godt tilskudd til det språkvitenskapelige miljøet ved ISK. Den som ansettes i stillinga, vil bli del av et forskningsmiljø i ypperste internasjonale klasse samtidig som vedkommende også vil ta del i et konkret pågående forskningsprosjekt med utstrakt nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Forholda ligger med det vel til rette for å gjennomføre et ph.d.-løp av høy kvalitet. Stillinga vil videre styrke det nordiskfaglige bidraget i AcqVA Aurora og også bidra til kvalifisering av kandidater til førstestillinger i nordisk/norsk språkvitenskap lokalt og nasjonalt, et fagområde som virkelig trenger slike kandidater både nå og i uoverskuelig framtid.

Vennlig hilsen

Øystein A. Vangsnes
Professor i nordisk språkvitenskap
UiT Norges arktiske universitet
tlf 776 45742 / 992 50658
<https://tinyurl.com/vangsnes>

Professor II
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett
Høgskulen på Vestlandet

Referanser

- Bakkevoll, Geir. 2019. "Mye tøv du skriv": Språklege og semiotiske ressursar i politisk CMC. Masteroppgave, Institutt for språk og kultur, UiT.
- Lande, Thor Magnus. 2017. «My kjedelige grenå i ol ass». Stilistisk variasjon i en gruppechat på Facebook. Masteroppgave, Institutt for språk og kultur, UiT.
- Røyneland, Unn & Øystein A. Vangsnes. *joina du kino imårgå?* Ungdommars dialektskriving på sosiale medium. I *Oslo Studies in Language* 11:2, 357–392.
- Vangsnes, Øystein A. 2019. Dialekt i sosiale medium – det norske perspektivet. *Språk i Norden* 2019, 94–109.

Fakultet for humaniora,
samfunnsvitenskap og lærerutdanning /
Institutt for språkvitenskap

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato: 22.2.2021

Instituttleder Gustav Jørgen Pedersen
Institutt for språk og kultur

Søknad om tildeling av ph.d.-stilling i andrespråkstilegnelse til Centre for Language Acquisition, Variation & Attrition (AcqVA): *The Dynamic Nature of Languages in the Mind*

Vi søker herved om at vårt nye AcqVA Aurora-senter får tildelt en ph.d.-stilling i andrespråkstilegnelse. Denne stillingen vil være tilknyttet Theme 2 i Aurorasentret og vil dermed innlemmes i et svært aktivt og produktivt forskningsmiljø. I tillegg vil den også kunne bli et bidrag til andre språkmiljøer på UiT, ettersom andrespråket vil være et av de språkene som tilbys som fag på instituttet i dag. En slik stilling vil også være i tråd med både UiTs og HSLs strategi i og med at den vil 1) støtte og videreutvikle et fremragende forskningsmiljø, 2) styrke internasjonalisering, og 3) øke fokus på ekstern finansiering.

Den nye PhD-stillingen

Som nevnt skal stillingen være i andrespråkstilegnelse. Dette kan være andrespråkstilegnelse av norsk eller engelsk, eller tilegnelse av russisk, spansk eller tysk etter at morsmålet (førstespråk, L1) og engelsk (L2) har blitt innlært, dvs. tredjespråkstilegnelse (L3). Hovedfokus i prosjektet blir å utvikle en større forståelse for (i) hvordan grammatiske strukturer i det språket/de språkene vedkommende allerede kan påvirker det språket vedkommende holder på å lære, og (ii) hvordan man kan utnytte denne kompetansen i undervisningen. Det er velkjent at språkene til flerspråklige påvirker hverandre. Dette kalles ofte mellomspråklig påvirkning (*cross-linguistic influence*) og kan gå begge veier, dvs. det kan være en fordel og drive innlæringen av enkelte strukturer i det nye språket fremover, eller det kan være til hinder. Mellomspråklig påvirkning vil ofte finne sted når det er strukturelt overlapp mellom de relevante språkene. For eksempel, er det sjeldent vanskelig for norske elever som lærer engelsk å lære (overlappende) negative strukturer som *Mary can not sing/kan ikke synge*, mens de har større problemer med strukturer som ikke overlapper som *Mary never eats chocolates/spiser aldri sjokolade*. Derfor kan en ved en viss sikkerhet vite hvilke strukturer vil by på problemer og hvilke som vil bli enkle, dersom en kjenner til både det språket (eller de språkene) som innlæreren kan og det han/hun skal lære. Mulige prosjekter vil være å undersøke innlæring av engelsk hos norske skolebarn på ulike trinn, et annet ville være å studere innlæring av et tredje språk (spansk, tysk eller russisk) hos elever som allerede kan norsk og engelsk. Studenter på våre egne BA og MA grader er også mulige deltakere som vi kan samle inn data fra. En slik ph.d.-stilling vil også kunne fokusere på norske barn som lærer engelsk på Tromsø International School (TRINT) i en kontekst hvor engelsk er undervisningsspråket (språkbading). Prosjekter som omhandler innlæring av norsk som andre (eller tredje) språk kan for eksempel ta utgangspunkt i innføringsklasser for norsk (Borgtun eller

Tromstun), eller jobbe med voksne på UiTs egne norskkurs eller på voksenopplæringa. Et slik stilling vil altså være åpen for mange ulike typer prosjekter.

Begrunnelse for stillingen

Forskningsgruppen LAVA ble i slutten av 2019 tildelt ett av to Aurorasentre ved UiT, *Centre for Language Acquisition, Variation and Attrition (AcqVA): The Dynamic Nature of Languages in the Mind*. Aurorasentrene ble tildelt miljøer ved UiT som anses som sterke nok til nå opp i konkurransen om ekstern finansiering slik som Sentre for fremdragende forskning (SFF), og høsten 2020 sendte AcqVA-senteret inn en søknad sammen våre kollegaer ved NTNU (og vår felles forskningsgruppe, også kalt AcqVA). I juni får vi vite om vi går videre til neste runde. AcqVA har i de senere år hatt stor suksess med å satse på postdoktorstillinger. Dette har vært en bevisst strategi, ettersom postdoktorer utgjør en enorm kraft for en forskningsgruppe, med sin fullførte forskningsutdanning, høy kompetanse innen relevante felt og stillinger kun dedikert til forskning. Likevel er det viktig for en gruppe som vår å også kunne vise til suksess innen forskningsutdanningen. Den omsøkte ph.d.-stillingen vil styrke forskningsgruppen i en slik sammenheng. I tillegg vil stillingen kunne bidra til rekruttering til vitenskapelige stillinger innen språk hvor det er større problemer med rekruttering. Dette gjelder, for eksempel, norsk som andrespråk.

I den relativt ferske evalueringen av forskningsgruppen AcqVA i forbindelse med søknaden om å bli Aurorasenter, sier fagfellene blant annet at forskerne ved senteret *"are all internationally recognised experts"*, som er *"at the international top, their work is closely followed across the globe"*. Men det påpekes også at gruppen ikke bare er kjent for sin *"prolific and excellent research output"*, men også for *"their dedication to bringing on and mentoring young researchers (graduate students, Postdocs and Early Career Researchers)"*. Videre påpekes det at etableringen av AcqVA-senteret vil *"raise a population of young scholars who will become the leading experts of their generation"*. AcqVA er altså ikke bare kjent for forskning av internasjonal klasse, men også for å dyrke frem forskningstalenter. Forskningsgruppen ble også vurdert i forbindelse med evalueringen av humanistisk forskning i Norge i 2017 og oppnådde høy score. Her er noen sitater fra rapporten: *"The group AcqVA ... is an excellent example of a cross-institutional research group."* (s. 18). *The creation of AcqVA is especially praiseworthy; their networking is exemplary*" (s. 33). Ellers har AcqVA-senteret i senere år blitt tildelt flere NFR forskerprosjekter (MuMin v/Natalia Mitrofanova, MultiLit v/Øystein Vangnes, GenVAC v/Terje Lohndal, SALT v/Martin Krämer, MiMS v/Marit Westergaard), et prosjekt ved CAS i Oslo for 2019-2020 (MultiGender v/Terje Lohndal & Marit Westergaard) og et stort forskningsprosjekt fra Tromsø Forskningsstiftelse (HeLPiNG v/Jason Rothman).

Medlemmene i AcqVA Aurora jobber også aktivt med å spre forskningsbasert informasjon om flerspråklighet gjennom medieoppdrag, foredrag til skoler, skoleledere og foreldre, og gjennom informasjonstjenesten *Flere språk til flere*. For eksempel sto gruppen bak utstillingen *«Mitt språk, min arv: Flerspråklighet i Nord-Norge»* ved Norges arktiske universitetsmuseum våren og høsten 2020.

Det er også enkelt å argumentere for en ph.d.-stilling innenfor AcqVA-senterets forskningsområder med et samfunnsperspektiv. Det å skulle lære norsk som andrespråk samtidig som en starter i norsk skole er en realitet for mange barn og ungdommer i dag. Det finnes et høyt (og stigende) antall tospråklige voksne og barn i Norge, med mange forskjellige språkkombinasjoner. Disse skal tilegne seg kompetanse i norsk, engelsk som tredjespråk fra seksårsalderen, samt et fremmedspråk til fra 13-årsalderen. Dette er en stor utfordring, og det er viktig at det finnes høy kompetanse på dette feltet. Imidlertid er det forsket lite på dette et område i Norge. Videre må alle barn og ungdommer i det norske samfunnet, også de som har vokst opp med bare norsk som morsmål, lære seg engelsk fra første klasse og et annet fremmedspråk fra 8.

trinn. Denne stillingen vil søke etter prosjekter som tar sikte på å undersøke i hvilken grad en kan utnytte den språkkompetansen talerne allerede har fra morsmålet sitt (eller morsmålene sine) i undervisningen av det nye språket.

Faglig beskrivelse av forskningsgruppens arbeid

Forskningsgruppen i språktilegnelse har i en årrekke arbeidet med enspråklig språktilegnelse der det er variasjon i barns input. I de senere år har gruppen hatt et økende fokus på variasjon i et flerspråklig perspektiv, både tospråklig språktilegnelse (2L1), andre- og tredjespråkstilegnelse samt arvespråk (*heritage language* – et språk som læres i en naturalistisk setting utenfor det geografiske området der det snakkes som hovedspråk). I desember 2019 ble gruppen tildelt et av to Aurorasentre ved UiT. Det nye senteret har også fokus på flerspråklighet, og spesielt de dynamiske aspektene ved flerspråklighet, dvs. den store forskjellen på den språklige kompetansen hos flerspråklige, både mellom ulike individer og hos enkeltindivider over tid. Senteret er delt inn i fire tematiske grupper, og denne søknaden kommer fra Tema 2, som studerer på hvilke måter språkstrukturene i de ulike språkene påvirker hverandre hos flerspråklige, og ledes av Natalia Mitrofanova og Merete Anderssen.

AcqVA-senteret har en formell teoretisk profil som fokuserer på den mentale grammatikken til flerspråklige (og bidialektale) talere. Dette studeres ved hjelp av både korpus og eksperimentelle data, og barn og voksnes språklige produksjon og forståelse undersøkes ved hjelp av offline- og online-metoder, inkludert blikksporing (*eyetracking*). Dette viktige empiriske arbeidet vil bli tatt hånd om av vår lab manager i AcqVA Aurora-laben, samt i PoLaR-Lab-en, som har fått banebrytende forskningsutstyr (EEG/ERP) i forbindelse med HeLPiNG-prosjektet.

Den som ansettes i den aktuelle ph.d.-stillingen skal arbeide med et forskningsprosjekt som tematisk passer inn i Tema 2 i AcqVA Aurora-sentret, og på denne måten også styrke sentrets teoretiske profil.

Beskrivelse av fagmiljøet/forskningsgruppen

AcqVA Aurora består p.t. av 30 aktive forskere: seks professorer, tre førsteamanuensis, en lab manager, ti postdocs (derav tre MSCA; gruppen fikk også to til i den seneste tildelingen som ikke har startet ennå), fire PhD-studenter, og åtte professor II-stillinger. Medlemmene i AcqVA-senteret er involvert i en rekke forskningsprosjekter både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Medlemmene i AcqVA er svært produktive med en rekke publikasjoner i internasjonalt anerkjente kanaler (se Cristin) og er blant de aller mest produktive forskerne ved HSL. Vi deltar også med undervisning innenfor ph.d.-utdanningen og underviser språktilegnelse og flerspråklighet på alle nivå i den regulære undervisningsporteføljen i (engelsk) språkvitenskap. Gruppen er også direkte tilknyttet det nye internasjonale masterprogrammet *English Acquisition and Multilingualism* og holder dessuten høy aktivitet når det gjelder å arrangere workshops/konferanser og invitere internasjonale foredragsholdere til Tromsø.

Veiledning, gjennomstrømming og rekruttering

AcqVA-senteret har mange medlemmer med stor veiledningserfaring og -kompetanse på ph.d.-nivå, og forskningsgruppa har hatt stor suksess med å få kandidater igjennom forskerutdanninga på normert tid. En av grunnen til dette er tett oppfølging av kandidatene, en annen er at ph.d.-studenter inkluderes i forskningsgruppens aktiviteter (f.eks. vårt ukentlige AcqVA Aurora lunch seminar). Studenter og postdocs inkluderes også i publikasjoner, og vår publikasjonsliste inneholder nesten utelukkende arbeider med samforfatterskap (se noen høydepunkter her: https://uit.no/research/acqva#665344_buttoncont2).

AcqVA-gruppen vokste ut fra CASTL, og på denne måten har medlemmene i gruppa bidratt til den høye gjennomføringsraten på CASTL. Siden vi ble en egen forskningsgruppe (LAVA), har alle studentene som har påbegynt en ph.d. fullført innen normert tid, og da ikke innen seks år, men innen den fireårige finansieringsperioden (Wolleb 2015, Urek 2016, Mitrofanova 2016, Castro 2016, Velnic 2018). I tillegg ligger Sigríður Mjöll Björnsdóttir (2021), Bror Magnus Sviland-Strand (2021) og Isabel Nadine Jensen (2022) godt an til å levere innen finansieringsperiodene sine.

Til slutt kan det nevnes at det aldri har vært vanskelig å rekruttere til en ph.d.-stilling for den tidligere forskningsgruppa vår, og det er ingen grunn til å tro at dette blir vanskeligere nå som vi er et senter. Det finnes flere kandidater både nasjonalt og internasjonalt som vil passe godt inn i vår forskningsprofil.

Med vennlig hilsen

Merete Anderssen

Natalia Mitrofanova

Innspill til HSL-fakultetet om stipendiatstilling for 2022 tilknyttet forskningsgruppen LAMCOM (Libraries, archives, and museums in the community)

Vårt innspill er en stipendiatstilling som knyttes til forskningsgruppen LAMCOM ved Institutt for språk og kultur (ISK).

Forskningsgruppen ble opprettet 01.01.2017 i forlengelsen av at KULMEDIA-programmet i Norges forskningsråd i 2016 valgte å støtte ALMPUB-prosjektet hvor kjernegruppen besto av OsloMet (prosjektleder) og UiT. Den økonomiske rammen for prosjektet var NOK 30 mill. i perioden 2016-2020. Størrelsen på beløpet er enestående i norsk bibliotekforskning. Prosjektet fikk en meget god evaluering av Forskningsrådets eksperter.

ALMPUB og LAMCOM

I ALMPUB-prosjektet ("The ALM field, digitalization and the public sphere") deltok partnere fra de skandinaviske landene, Finland, Sveits, Tyskland, Ungarn, og USA.. ALMPUB-prosjektet var ved UiT organisert i forskningsgruppen ALMPUB-trg ("Tromsø research group"), nå LAMCOM, og hadde opprinnelig fem medlemmer — tre forskere fra faggruppen i medie- og dokumentasjonsvitenskap (MDV), samt to amerikanske forskere. I dag har gruppen fire forskere fra MDV, to amerikanske og en svensk forsker, og en doktorgradsstudent.

I UiT/LAMCOM-delen av prosjektet har vi spesielt vært opptatt av hvordan folkebibliotek, museum, arkiv og samiske dokumentasjonssentre utvikler og iverksetter nye strategier, samarbeidsmodeller, organisasjonsløsninger, arbeidsmåter og tiltak i en tid hvor digitalisering og andre tunge samfunnsmessige endringsprosesser i stadig større grad preger institusjonenes virksomhet og menneskers hverdag. Vårt spørsmål er todelt:

- 1) Fokus er rettet mot å studere hvordan institusjonene omstiller seg når det gjelder bruk av digital teknologi i sin formidling, og
- 2) hvordan institusjonenes aktivitet bidrar til lokalsamfunnsutvikling/community development/community engagement/community resilience. I hvilken grad og på hvilke måter bidrar institusjonenes strategier og tiltak til å påvirke utviklingen i små og store lokalsamfunn, og til å påvirke lokalsamfunnens evne og styrke til å håndtere store endringsprosesser med samfunnsmessige konsekvenser av forskjellig karakter; det være seg som naturkatastrofer/pandemier som krever øyeblikkelig respons, men også mer saktegående demografiske, kulturelle og teknologiske endringer? Nærliggende eksempler er økt innvandring av flyktninger og EØS-borgere til mange lokalsamfunn, og den økende uttynningen og aldringen av befolkningen som rammer rurale områder særlig hardt.

ABM-institusjonene og særlig folkebibliotekene har, på grunn av deres tradisjonelle kompetanse i å fremme informasjonskompetanse, en spesielt egnet profil for å ta fatt i utfordringene med digital ulikhet og digital inkludering. For det andre styrker ABM-institusjonene lokalsamfunnens resiliens gjennom den daglige virksomheten og kontakt med befolkningen. Kulturelle aktiviteter, for eksempel museums- og kulturarvaktiviteter, festivaler, bevaring av historiske bygninger, og kulturarvsaktiviteter styrker lokale identiteter (Vårheim, 2016). Ved å skape formelle og uformelle møteplasser bidrar ABM-institusjonene til å øke tilliten mellom enkeltmennesker, sosiale og etniske grupper, til sosial kapital, og til resiliens i lokalsamfunnene (Vårheim, 2017).

Vi vil i årene fremover videreføre arbeidet om ABM-institusjonenes roller og tilpasninger i den digitale tid, men nå mer spesifikt innrettet mot å undersøke institusjonenes bidrag til lokalsamfunns resiliens, og enkeltmenneskers og folkegruppers informasjonsresiliens og kulturelle resiliens i

Nord-Norge gjennom casestudier av AMB-institusjoner og samiske dokumentasjonssentre. Komparasjon mellom land ivaretas gjennom samarbeid med japanske og amerikanske forskere. I tillegg til majoritetsbefolkningen er fokus på lokalsamfunn med innslag av «ainu» (et urfolk) i Japan og et «native American» – Eastern Band of Cherokee Nation) i Nord Carolina. Casene fordeler seg mellom rurale og urbane lokalsamfunn. Forskningsresultater vil bli formidlet i internasjonale tidsskrifter, i bøker, antologier, fagtidsskrifter, på vitenskapelige konferanser, og konferanser i regi av profesjonene. Stipendiaten knyttes til dette prosjektet. Forskere fra Japan og USA deltar.

Situering i forskningslandskapet

I norsk sammenheng er forskningsgruppen et av to ledende forskningsmiljøer i bibliotek- og informasjonsvitenskap/dokumentasjonsvitenskap. Internasjonalt har vi i løpet av de siste 10-12 årene blitt et av de ledende miljøene på forskning innenfor fagområdene *bibliotek og samfunn*, *dokumentteori*, og *paratekst*. Vi har et omfattende nettverk av samarbeidspartnere i Danmark, Sverige, Finland, Tyskland, Sveits og Ungarn, UK, og Japan, og spesielt i USA som er det moderne folkebibliotekets fødested.

LAMCOM 2021-2025

1. Vi vil fortsette forskningen på ABM-feltet med en komparativ case-studie som viderefører arbeidet med ABM-institusjonenes roller og tilpasninger i den digitale tid, innrettet mot å undersøke institusjonenes bidrag til lokalsamfunns resiliens i Nord-Norge (av to nord-norske case er et samisk); samt to lokalsamfunn (et ainu) i Japan og to i Nord Carolina (et native American: Eastern Band of Cherokee Nation). Casene fordeler seg likt mellom rurale og mer urbane samfunn.
2. Ellers har vi samlet mye data i ALMPUB-prosjektet som ikke er analysert, og vil være utgangspunkt for fremtidige publikasjoner.
3. En studie av de samiske dokumentasjonssentrene lokalsamfunnsrolle. Søknad om ekstern finansiering planlegges.
4. Vi deltar i stort internasjonalt prosjekt (USA, Kina; India, Filippinene, Tsjekkia og flere andre land) innrettet mot "tech help"; om hvordan og fra hvem folk får hjelp med digitale "dingser". Bibliotekene har allerede i mange land en sentral rolle i digital hjelp.
5. Arkiv- og museumsformidling i den digitale tid
Gruppen vil fokusere på i hvilken grad arkivene, og andre bevaringsinstitusjoner, dokumenterer utviklingen i Nordområdene. Eksempler på aktuelle temaer er klima, digitalisering, mellomfolkelig samarbeid på Nordkalotten og minoriteters utvikling. Bevaringsinstitusjonene trenger planleggingsinnsats og strategier på flere av temaområdene for å lykkes med arbeidet.
6. EU-prosjektet (ITN) INFORMRefugees dreier seg om flyktninger, informasjonsresiliens og integrering. Søknadskonsortiet består av Åbo akademi (koordinator), UIT, Högskolan i Borås, Sapienza University of Rome, Bar-Ilan University, University College London (UCL) og University of Strathclyde. Søknaden innbefatter blant annet en Ph.D-student til UIT. Vi arbeider nå med ny søknad for 2022.
8. Formidling av forskningsresultater i internasjonale tidsskrifter og antologier. Dersom vi tenker på tall og "produksjonsmål" er det sett på bakgrunn av produksjonen i LAMCOM så langt, ikke urealistisk med gjennomsnittlig et par vitenskapelige artikler i anerkjente tidsskrifter (f.eks. tatt inn i ISI-indeksen) per år per seniorforsker realistisk, gjerne på nivå 2.

STIPENDIATSTILLINGEN

Stipendiatstillingen er innrettet mot å studere ABM-institusjonenes virksomhet i lys av teknologisk endring, digitalisering og samfunnsmessige og økologiske endringsprosesser. Det foreligger etter hvert endel kunnskap om ABM-institusjonenes samfunnsrolle, men det er gjort lite forskning omkring institusjonene som endringsagenter. Stillingen er spesielt innrettet mot de samiske dokumentasjonssentrene rolle som lokalsamfunnsutviklere. Dette er upløyd mark i norsk og nordnorsk kontekst. Komparative studier i forhold til nord-amerikanske *kultur- og*

dokumentasjonssentre, etablert og drevet av urfolk selv er derfor spesielt relevant.

Av ABM-institusjonene er de samiske dokumentasjonssentrene unike og også spesielt interessante institusjoner i og med at disse fra sin opprinnelse har dekket hele ABM-feltet innenfor en og samme virksomhet. Å oppnå konvergens mellom ABM-institusjoner har ellers vært et politisk ideal som har vist seg vanskelig å realisere (Skare et al., 2019; Vårheim et al., 2019; Vårheim et al., 2020). Studier av dokumentasjonssentrenes virksomhet er sentral for å få innsikt i betingelsene for konvergens og samarbeid mellom arkiv, bibliotek og museer.

For prosjektet som helhet vil vi understreke verdien av komparasjon, det være seg mellom de tre institusjonstypene, mellom ulike typer av lokalsamfunn, og på tvers av kjønnsmessige, sosiale, etniske, kulturelle og nasjonale grenser. Feltet er i liten grad blitt kartlagt og utforsket.

Det understreker behovet for intensive case-studier og for relevansen av også en historisk innfallsvinkel. Et eksempel er bibliotekenes rolle som ”moderniseringsagenter” i etnisk heterogene nord-norske lokalsamfunn som hittil har vært en kunnskapsmessig hvit flekk. Vår forskning har vist at fag- og folkebibliotekene har hatt en viktig funksjon som sentre for kunnskap og informasjon i de nordlige minoritetene (samer og kvener) kamp for anerkjennelse for språk og kultur (Grenersen, 2012, 2018, 2020). Harald Lindbach viser i sin doktorgradsavhandling *Minoritetspolitiske dokumentasjonsstrategier i Nordområdet på 1700-tallet* (2020) at minoritetene i nordområdet allerede på 1700-tallet hadde en høy grad av lese- og skrivekyndighet og at deres forhold til statsmaktene var preget av rasjonalitet og behovet for å dokumentere transaksjoner og eiendomskrav. De moderne samiske og kvenske dokumentasjonssentrene har historiske røtter tilbake til 1700-tallet, men med utbyggingen av folkebibliotekene i Norge fra ca. 1850 og opp til i dag som den sterkeste drivkraften (Grenersen, 2018, 2020). Digitaliseringsprosessene kan ses som nåtidige moderniseringsuttrykk som legger avgjørende premisser for de samiske- og kvenske dokumentasjonssentrene i dag. Gjennom case-studier av noen få, sentrale sentre vi kunne bringe ny kunnskap til torgs om en av de viktige prosessene som foregår «på grasrota» blant ABM-institusjonene. Som eksempel kan nevnes *Várdobáiki* i Tjeldsund kommune, som åpnet sitt nye senter sentralt i kommunesenteret Evenskjer i februar 2020. Senteret vil få en rekke arbeidsplasser knyttet til dokumentasjon og utredning, og være en viktig aktør, sammen med Tjeldsund kommune, i forhandlinger med Sametinget angående en rekke sentrale kommunalpolitiske spørsmål knyttet til bruk av samisk språk i skole og administrasjon, kulturminnevern, eldreomsorg, samisk barnehage, språkopplæring, museumsoppgaver, utredning av samiske rettighetskrav, osv. For små kommuner, som er presset på mange områder, er samisk (og kvensk) institusjonsetablering blitt en vekstfaktor som ønskes velkommen.

STRATEGISK FORANKRING

Forskningsprosjektet er i møtet med omstillingsutfordringer på bakgrunn av digital teknologi og globalisering, særdeles relevant for strategiene ved UiT. Det gjelder for UiTs overordnede satsingsområde: “UiT skal bidra med kunnskap og menneskelige ressurser for å skape økonomisk, kulturell og sosial utvikling i nord” og det gjelder for de fleste kunnskapsområdene der UiT har ambisjoner om å være internasjonalt ledende: “[e]nergi, klima, samfunn og miljø; [t]eknologi; [h]else, velferd og livskvalitet; [s]amfunnsutvikling og demokratisering»

Forskningen i LAMCOM er også relevant for HSL-fakultetets mål og strategier (nedenfor følger sitater fra mål og strategier i kursiv, og vår respons etter hvert punkt).

- *Fakultetet skal styrke sin forskningskvalitet og -aktivitet*

- *sikre høy kompetanse gjennom målrettet rekruttering og strategisk forskningssamarbeid*
det strategiske samarbeidet for prosjektet og forskningsgruppen gruppe er både dypt og bredt nasjonalt og internasjonalt, se ovenfor og publikasjoner
- *øke publiseringsaktiviteten gjennom å satse på forskningsgrupper og enkeltforskere med stort potensial*
publiseringsaktiviteten i forskningsgruppen har økt kraftig, se tall nedenfor
- *være ledende på samisk forskning og urfolksforskning blant annet gjennom komparative studier*
se beskrivelse av urfolksforskning og komparative studier ovenfor
- *synliggjøre fakultetet som en attraktiv arbeidsplass og samarbeidspartner for utenlandske forskere og institusjoner*
det meste av forskningsgruppens arbeid foregår i samarbeid med utenlandske forskere og institusjoner
- *Fakultetets fagmiljø skal delta og være aktiv i forskning som angår de globale samfunnsutfordringene*
Prosjektet har sitt utgangspunkt i de globale utfordringene og er vårt svar på utfordringene: Forskningsgruppas arbeid er i stor grad relatert til globale problemstillinger. Komparative studier av omstilling i ABM-institusjonene og deres rolle/bidrag i lokalsamfunnet knytter seg til globale tunge og saktegående endringsprosesser som digitalisering, migrasjon, klimaendringer og en aldrende befolkning. Det internasjonale og komparative perspektivet sammenholdt med forskning på nord-norske og samiske temaer styrker forskningsresultatene krav på generaliserbarhet og gjør bruk av resultatene mer sannsynlig, se også ovenfor
- *identifisere og stimulere potensielle miljøer for tverrfaglig og flerfaglig forskningssamarbeid*
LAMCOM samarbeider bredt tverrfaglig og flerfaglig: med økonomer, statsvitere, informasjonsvitere, kunsthistorikere, sosiologer, antropologer, historikere, litteraturvitere og dokumentalister
- *øke andelen søknader innenfor de tverrfaglig orienterte nasjonale og internasjonale forskningsprogrammene*
ALMPUB-prosjektet var uttrykk for et nasjonalt samarbeidsinitiativ slik som tidligere prosjekter vi har deltatt i, f.eks. PLACE-prosjektet, og vi har levert ca. to søknader per år til EU- og nasjonale programmer i den tiden gruppa har eksistert
- oppfordre til transnasjonale perspektiver og internasjonale komparative prosesser i forskning.
Vi arbeider er komparativt mellom land hvor også nordnorske case inngår, og transnasjonalt

- Fakultetet skal styrke sin internasjonale profil
LAMCOM har en sterk internasjonal profil
- oppfordre til bruk av FoU-terminen for å styrke internasjonalt samarbeid
FOU-termin hos prosjektkolleger i Uppsala våren 2018, og forskningstermin høsten 2020, hos samarbeidspartner i Potsdam (før forskningsgruppens opprettelse i 2017 har forskningstermin to ganger vært avviklet hos samarbeidspartnere i Japan (Yokohama og Tokyo) og i Boulder, Colorado). Alle fire opphold har resultert i artikkelsamarbeid
- oppfordre fagmiljøer med et internasjonalt nettverk til å søke mobilitetsprogrammer og prosjektsamarbeid
LAMCOM som sådan er tuftet på internasjonalt samarbeid, og springer ut av nettverksbygging og internasjonalt samarbeid med nordiske, europeiske, japanske, og amerikanske kolleger. Siden opprettelsen av Dokumentasjonsvitenskap i 1996 har internasjonalt samarbeid vært en bærebjelke i faget
- synliggjøre fakultetet som en attraktiv arbeidsplass og samarbeidspartner for utenlandske forskere og institusjoner
LAMCOMs arbeid og sammensetning reflekterer dette.

SØKNADSKVALITET

Her henviser vi til NFRs evaluering av ALMPUB-prosjektet hvor prosjektet oppnådde karakteren 6 ("Excellent") både som hovedkarakter, for "Scientific merit" og for "The project manager and project group". Om prosjektgruppen ble det skrevet "The proposed group has a wide range of management and participation experience. They equally have, between them, a large number of publications that are directly related to the proposed research project. They are clearly connected to both national and international professional and academic groupings"

FORANKRING I FAGMILJØ

Beskrivelse av fagmiljøet, se ovenfor. Som det også fremgår av NFRs evaluering, er forskningsgruppen/fagmiljøet aktivt og av høy kvalitet ("6=Fremragende"). Forskningsgruppen publiserer jevnlig i internasjonale tidsskrifter både på nivå 2 og 1 (se https://en.uit.no/forskning/forskningsgrupper/sub?p_document_id=534721&sub_id=534838, se også ResearchGate, Web of Science og Google Scholar, I 2019 og 2020 har gruppens medlemmer publisert 33 vitenskapelige tidsskriftsartikler hvorav 4 på nivå 2, 6 bokkapitler og 3 doktorgradsavhandlinger.

REKRUTTERING

Stillingen vil bidra til å styrke faggruppens ABM-profil. På bibliotekområdet har vi spesielt etter Niels W. Lunds overgang til emeritus hatt færre faglige ressurser. I løpet av de siste årene har vi på bibliotekområdet mistet to stillinger. De nærmeste 3-5 årene kan det forventes at to av de tre stillingene som i dag er innrettet mot bibliotekutdanningen og ABM-forskning, blir vakante.

Bibliotekutdanning trekker studenter — bibliotekbesøket holder seg. Rekruttering er nødvendig for at faggruppen skal kunne opprettholde et faglig forsvarlig undervisningstilbud og for at forskningsinnsatsen skal kunne videreføres. En ny stipendiatstilling på

bibliotekområdet er derfor kritisk for bibliotek/ABM-undervisning og forskning. I neste omgang er det nødvendig å opprette nye stipendiatstillinger på museums- og arkivfeltet for at det innenfor medie- og dokumentasjonsvitenskap skal kunne drives forskning og undervisning på hele ABM-feltet. Det har vært siktemålet siden opprettelsen av faget i 1996 og er nødvendig for å realisere intensjonen med faget og er veien å gå for å sikre fortsatt suksess og overlevelse.

Stipendiet forventes å tiltrekke mange søkere med forskjellig faglig bakgrunn: medie- og dokumentasjonsvitenskap/bibliotek- og informasjonsvitenskap, statsvitenskap, urfolksstudier, antropologi, sosiologi, historie, og pedagogikk, språkvitenskap, litteraturvitenskap og lignende. Rekrutteringsgrunnlaget for stillingen er bredt og favner over mange disipliner.

To doktorgradsstudenter disputerte i 2020 (Zoia Ravna og Harald Lindbach). Den første doktorgradsstudenten tatt opp etter gruppeoppstart begynte høsten 2019 (Randolf Mariano). Han er per i dag den eneste doktorgradsstudenten tilknyttet LAMCOM og faggruppen i medie- og dokumentasjonsvitenskap. Fra faggruppen ellers disputerte Emil Lundedal Hammer i 2020, og Juliane Bockwoldt har levert sin avhandling for bedømming.

Aktuelle som veiledere for ny stipendiat er Geir Grenersen, Roswitha Skare og Andreas Vårheim.

Referanser

- Grenersen, G.. Samiske kultursentre som dokumentinstitusjoner. I Jentoft, Svein; Rovik, Kjell Arne; Nergård, Jens Ivar *Hvor går Nord-Norge? Et institusjonelt perspektiv på folk og landsdel*. Jentoft, Svein; Rovik, Kjell Arne; Nergård, Jens Ivar, s 157 - 169. Orkana Forlag 2012.
- Grenersen, G. (2018). Libraries and the Establishment of a Sámi Political Sphere. *Proceedings from the Document Academy*, 5(2). <https://doi.org/10.35492/docam/5/2/7>
- Grenersen, G. (2020). Libraries and the Sámi population in Norway – Assimilation and Resistance. In R. Audunson, et al. (Eds.), *Libraries, Archives and Museums as Democratic Spaces in a Digital Age* (pp. 325–344). De Gruyter Saur. <https://doi.org/10.1515/9783110636628-016>
- Lindbach, H. H. (2020). *Minoritetspolitiske dokumentasjonsstrategier i Nordområdet på 1700-tallet: En komparativ analyse av hvordan og hvor samer og kvener trer frem i arkivene til lokal- og regionalforvaltningen i Danmark-Norge og Sverige, med spesielt blikk på Nord-Troms, Jukkasjärvi og Enontekiö* [Ph.D. thesis, UiT The Arctic University of Norway]. <https://munin.uit.no/handle/10037/18927>
- Skare, R., Stokstad, S., & Vårheim, A. (2019). ABM-utvikling og avvikling: Institusjonell konvergens og divergens i kulturpolitikken. *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift*, 22(02), 231–256. <https://doi.org/10.18261/issn.2000-8325/-2019-02-03>
- Vårheim, A. (2016). A Note on Resilience Perspectives in Public Library Research: Paths Towards Research Agendas. *The Proceedings from the Annual Meeting of the Document Academy*, 3(2), 12. <https://doi.org/10.35492/docam/3/2/12>
- Vårheim, A. (2017). Public libraries, community resilience, and social capital. *Information Research*, 22(1), CoLIS paper 1642.
- Vårheim, A., Skare, R., & Lenstra, N. (2019). Institutional convergence in the libraries, archives and museums sector: A contribution towards a conceptual framework. *Information Research*, 24(4), paper Colis 1918.
- Vårheim, A., Skare, Roswitha, & Stokstad, Sigrid. (2020). Institutional Convergence and Divergence in Norwegian Cultural Policy: Central Government LAM Organization 1999–2019. In R. Audunson, et al. (Eds.), *Libraries, Archives and Museums as Democratic Spaces in a Digital Age* (pp. 133–162). De Gruyter Saur. <https://doi.org/10.1515/9783110636628-007>

Innspill om PhD-stilling, februar 2021

Fra Hilde Sollid, ISK

Jeg ber med dette om å komme betraktning for tildeling av en stipendiatstilling for prosjektet *Å velge samisk på videregående*. Prosjektet vil være en del av forskningsprosjektet *Multilingualism in Transitions (MultiTrans)* som er utvikla av forskergruppa MultiNor.

Faglig beskrivelse

Prosjektet *Å velge samisk på videregående* skal handle om ungdommer på vei inn i videregående skole som velger opplæring i samisk språk. Ungdommer spiller en sentral rolle i prosessen med å (re)vitalisere samiske språk fordi de kan bidra til at språkene i neste omgang kan overleveres til kommende generasjoner. For ungdom som vokser opp i lokalsamfunn der språkskifte fra samisk til norsk har kommet langt, er skolen og det øvrige utdanningssystemet en viktig arena for å utvikle kompetanse i samisk. Siden 1974 har læreplaner i samisk språk vært en del av det nasjonale læreplanverket, og ungdommenes valg av samisk språk skal også støttes gjennom skolens norskfag. Til tross for at utdanningssystemet over flere tiår har støtta opplæring i samisk på læreplannivå, viser utdanningsstatistikk¹ at å velge samisk på videregående er et valg få elever tar. Skoleåret 2014/2015 var det i Norge totalt 449 elever som har opplæring samisk, enten som førstespråk eller som andrespråk. Basert på retrospektive intervju har vi noe kunnskap om faktorer som kan kaste lys over denne utdanningsstatistikken², men vi har lite kunnskap om ungdommenes vurderinger og erfaringer rundt det å velge samisk *mens de går gjennom denne overgangen* fra ungdomsskole til videregående. I denne alderen har ungdommene selv ansvar for å velge samisk, og de gjør dette valget i samspill med både strukturelle og politiske forhold i utdanningssystemet, men også mer individuelle faktorer, som familie og øvrig sosialt nettverk, tilhørighet til kultur og sted, og også egne og andres tidligere erfaringer og ønsker for framtida.

Prosjektet *Å velge samisk på videregående* skal altså bidra til å utvikle ny kunnskap om individuelle språkvalg i overganger i utdanningssystemet mens overgangen pågår, og også om det samspillet som oppstår mellom språkvalg, utdanningspolitikk og sosial kontekst. Dette peker i retning av et etnografisk forskningsdesign. Prosjektet skal være et delprosjekt i MultiTrans, som nå er til vurdering hos NFR. For å gi et innblikk i MultiTrans følger sammendraget for prosjektet her:

¹ Rasmussen, T. (2015). Samisk språk i grunnskolen og videregående opplæring. *Samiske tall forteller 8*. Sámi Allaskuvla.

² Se f.eks. Hermansen, N. & Olsen, K. (2020). Learning the Sami language outside of the Sami core area in Norway. *Acta Borealia*, 37 (1-2), s 63 - 77.

Multilingual identities appear to be particularly vulnerable in educational transitions. *Multilingualism in Transitions* is an interdisciplinary project which aims at understanding the temporal and spatial dynamics of multilingualism in educational transitions, under shifting societal circumstances. There is an urgent need for knowledge to improve support for individuals who wish to become and remain multilingual along their educational pathways. In policy documents and curricula, transitions are viewed as fixed points along educational pathways. However, the language choices individuals make in transitions are dynamic and are influenced by families, social networks, relation to places as well as past and present experiences and future expectations. To explore these complex connections, the project applies a broad temporal and spatial perspective. While transitions connected to multilingualism have so far mostly been researched through retrospective methods, we will explore them as ongoing processes, future perspectives, and past experiences.

Empirically, *Multilingualism in Transition* focuses on Northern Norway, a region that has been linguistically diverse throughout history and where two processes, which can be observed worldwide, intersect: Indigenous people and historical minorities are reclaiming their minoritized languages and cultures. Simultaneously, linguistic diversity is increasing through transnational migration and global communication. Uniting researchers from sociolinguistics and education, the project will provide a multi-dimensional understanding of multilingualism in transitions, including institutional and language political concerns, educational practices, agency, individual and group identities. We will generate knowledge on how the encounter of historical and transnational minority languages shapes new circumstances for multilingual speakers in education contexts and develop applicable knowledge for professional practice and policy making.

Både nasjonalt og internasjonalt finnes det lite forskning der man ser på møtet mellom historiske og nye transnasjonale minoritiserte språk i utdanningssammenheng. Å belyse dette møtet vil basere seg på data og innsikter fra alle delprosjekter i prosjektet. PhD-prosjektet *Å velge samisk på videregående* skal med andre ord fokusere på valg av samisk og det vil gjennom dette bidra med data og analyser som er relevante for den mer overordna målsettinga i MultiTrans, nemlig å utforske dynamikken rundt de flerspråklige elevene i overganger i et utdanningssystem som fungerer under omskiftelige samfunnsmessige omstendigheter. Kunnskapen fra prosjektet vil for det første bidra til mer kunnskap om hva det vil si å velge samisk i overgangen fra grunnskole til videregående skole. I neste omgang vil kunnskapen kunne bidra til at utdanningsinstitusjonene kan samhandle bedre rundt de som velger samisk på skolen. Til syvende å sist er målsettinga at flere elever skal velge å samisk både på videregående skole og seinere i livet.

MultiNor sendte inn søknad om midler til MultiTrans i mai 2020. Da fikk prosjektet gjennomsnittskaraktaren 5 basert på delkaraktarene 6 (excellent) og 5 (very good). MultiNor sendte en betydelig bearbeida søknad i februar 2021.

Fagmiljøet

Prosjektet forankres i forskergruppa MultiNor (Multilingual North: Diversity, Education and Revitalisation). MultiNor er en tverrfaglig forskningsgruppe med medlemmer på ILP og ISK. Fra høsten 2020 er undertegnede forskergruppeleder. Gruppa har også assosierte medlemmer på Sesam/UiT, Høgskolen i Innlandet, Universitetet i Oslo, Umeå universitet, Universitetet i Agder samt et bredt nettverk av nasjonale og internasjonale faglige kontakter. MultiNor har vokst fram av den tidligere LAIDA-gruppa. Etter et generasjonsskifte har den i de siste to årene konsolidert seg til et ungt og aktivt forskningsmiljø med klare ambisjoner. Forskergruppa har i denne tidlige fasen god støtte i Pia Lane fra MultiLing/UiO som professor

2. Resultater av denne prosessen er blant anna:

- et temanummer i *Acta Borealia* som er redigert av Florian Hiss, Anja Pesch og Hilde Sollid som blir publisert i løpet av første halvåret 2021,
- tilslag på prosjektsøknad til NFR i 2019 om sammenheng mellom språkteknologi og samisk skrivekyndighet (samarbeid mellom Giellatekno og MultiNor, PhD starter opp høsten 2021),
- en prosjektsøknad til NFR om forskerprosjektet *Multilingualism in Transitions*,
- et PhD-kurs/SummerSchool om språkrevitalisering i 2019 i samarbeid med MultiLing (Senter for fremragende forskning om flerspråklighet ved UiO),
- to samskrivingsprosjekt med Pia Lane (ett med Åse Mette Johansen og ett med undertegnede)

Strategisk forankring

MultiTrans og dermed også prosjektet *Å velge samisk på videregående* har en tydelig anvendt profil og tar utgangspunkt i dagsaktuelle tema og problemstillinger for Sápmi og for Norge, nemlig det møysommelige arbeidet med å styrke de samiske språkene som i dag anses for trua eller alvorlig trua språk (jf. UNESCOs oversikt). Prosjektet vil slik sett være en måte å konkretisere UiTs målsetting om å være en drivkraft i nord med fokus for levevilkår for de samiske samfunnene. Kunnskapen er ikke bare relevant og aktuell for UiTs nærmeste region ettersom (re)vitalisering av urfolksspråk er et dagsaktuelt tema verden over. Tiåret 2022-2032 er utpekt som International decade of Indigenous languages av FN. Prosjektet er også et bidrag til å nå FNs bærekraftsmål nr. 4: *Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle*.

MultiNor bidrar aktivt til flere av punktene i HSL-fakultetets strategi 2018-2022. Her er det særlig aktuelt å trekke fram punktene om tverrfaglig og flerfaglig forskningssamarbeid, samarbeid mellom disiplin-fag og lærerutdanning, humanioramiljøenes deltakelse i lærerutdanning og samarbeid på tvers av fag og mellom enheter. Som fagmiljø bidrar ISK tungt inn i lektorutdanninga for 8-13. Til tross for dette har det tradisjonelt vært lite

forskning om temaer som samisk og nordisk og lærerutdanning samarbeider. Den foreslåtte stipendiatstillinga vil bidra til å endre på dette bildet.

Det omsøkte prosjektet vil kunne rekruttere både blant de som tar master innen disiplinaryene nordisk og samisk, og blant lektorstudentene som skriver masteroppgaver innen disse to språkfagene. Kandidater som har kompetanse innen sosiolingvistikkk vil være særlig aktuelle. Det kan også være aktuelle kandidater med annen fagbakgrunn, eksempelvis sosialantropologi eller urfolksstudier. Uavhengig av faglig tilhørighet vil det kreves kompetanse i å kunne jobbe med flerspråklighet og språkbruk.

For å sikre en avklart organisatorisk forankring for stipendiaten, skal prosjektet *Å velge samisk på videregående* ha tilhørighet til ISK. I tillegg til at MultiNor vil være stipendiatens nærmeste fagmiljø, vil det øvrige fagmiljøet på instituttet bidra til faglige omgivelser der flerspråklighet og også revitalisering er et interessefelt for mange. Fagmiljøet på nordisk språkvitenskap fikk i konkurranse med andre fagmiljø i Norge tilslag hos Utdanningsdirektoratet på et EVU-tilbud for lærere på 8-13-trinn innen flerspråklighet og norsk som andrespråk.

Veiledning

Undertegnede vil være prosjektleder og hovedveileder for stipendiaten. Aktuell biveileder er Pia Lane (professor i flerspråklighet, MultiLing/UiO) og Torjer Olsen (professor i urfolksstudier, Sesam/UiT). Tematisk sett vokser både MultiTrans og prosjektet *Å velge samisk på videregående* ut fra forskningsinteressene til hovedveileder, og prosjektet bygger på innsikter fra pågående forskningsprosjekt i forskergruppa.

Så langt har to av mine stipendiater fullført sine PhD-prosjekt (begge i faste stillinger, en på Høgskolen i Innlandet og en på UiT/ILP). I tillegg har jeg vært ekstern leser for tre kandidater (UiO, NTNU og Umeå) og jeg har sittet i åtte bedømmelseskomiteer for doktoravhandlinger (UiT, UiO, UiA, Umeå), og vært opponent i fem av disse åtte. Dette gir et godt grunnlag for å vurdere hvilket faglig nivå som forventes av stipendiater i Norge i dag. Det er også viktig å nevne at Ragni Vik Johnsen som har hatt stipend gjennom LAIDA-prosjektet, har fått godkjent sin doktoravhandling og hun skal disputere 5. mars 2021. Florian Hiss (veileder) og Ragni Vik Johnsen er begge med i MultiNor-gruppa.

Ettersom MultiNor ikke har eksistert som forskergruppe i lang tid, kan dermed ikke gruppa vise til en lang tradisjon for å utdanne doktorgradsstudenter, men basert på de erfaringene vi samla sett har i MultiNor (og LAIDA før dette) er det i MultiTrans lagt vekt på å designe et veiledningsopplegg med tett oppfølging av stipendiater i prosjektet, med årlige prosjektseminar og tett faglig fellesskap rundt kjerneaktivitetene i prosjektet. Dette veiledningsopplegget vil dels være en styrke for stipendiaten og dels vil MultiNor bygge veilederkompetanse i fellesskap.